

Streszczenie

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest przepadek korzyści majątkowej w Kodeksie karnym. Instytucja ta uregulowana została w art. 45 k.k. Przepadek korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa jest środkiem penalnym, którego stosowanie ma na celu pozbawienie sprawców korzyści uzyskanych z przestępczego procederu. Wprowadzanie na grunt kodyfikacji karnej tego środka związane było przede wszystkim, z koniecznością efektywnego zwalczania przestępczości zorganizowanej i gospodarczej. Tego typu regulacja jest szeroko stosowana w prawie międzynarodowym i prawie Unii Europejskiej.

Analizowana instytucja jest kontrowersyjna. Wątpliwości wzbudza zwłaszcza domniemanie z art. 45 § 2 k.k., tak zwany przepadek rozszerzony, zgodnie z którym, w określonych sytuacjach, majątek, który sprawca uzyskał w ciągu 5 lat przed popełnieniem przestępstwa, może ulec przepadkowi, chyba że przedstawi on dowód posiadania legalnie nabytego mienia. Niektórzy przedstawiciele doktryny twierdzą, że instytucja ta jest niezgodna z Konstytucją RP, ponieważ standardem procesu karnego jest to, że ciężar dowodu spoczywa na prokuratorze. Ustawodawca wskazał jednak, że nowelizacja przepisu w tym zakresie była związana z implementacją dyrektyw unijnych i była niezbędna do skutecznego zwalczania przestępczości zorganizowanej.

W rozdziale pierwszym zostało zaprezentowane tło historyczne instytucji przepadku korzyści majątkowej. W tym celu opracowano regulację przepadku na gruncie Kodeksu karnego z 1932 r. i 1969 r. Analizie poddano również, obowiązującą w czasach PRL, instytucję konfiskaty mienia. W tej części przedstawiono również przepadek przedmiotów, jako podstawową i pierwszą historycznie formę tego środka. Głównym celem tego rozdziału było zaprezentowanie miejsca przepadku w polskich kodyfikacjach karnych.

Kolejna część pracy dotyczyła międzynarodowych i konstytucyjnych standardów w zakresie orzekania przepadku. Analizowany środek penalny koliduje bowiem, z chronionym na gruncie Konstytucji RP oraz aktów prawa międzynarodowego i prawa Unii

Europejskiej, prawem własności. W tej części opracowana została także kwestia relacji przepadku do zasady proporcjonalności stosowania środków karnych i zasady domniemania niewinności.

W rozdziale trzecim zawarto analizę pojęcia „korzyść majątkowa”, jej równowartości oraz przesłanek orzekania korzyści majątkowej z art. 45 § 1 k.k. Poruszono również kwestie związane z wykonywaniem przepadku korzyści majątkowej.

Rozdział czwarty poświęcony został domniemaniom przestępnego pochodzenia mienia, tzn. przepadkowi rozszerzonemu. W części tej przeanalizowano ostatnie zmiany legislacyjne w tym zakresie, a także opracowano kontrowersyjne kwestie związane ze stosowaniem tego środka.

Ostatni rozdział dotyczy szczególnych podstaw przepadku korzyści majątkowej w Kodeksie karnym, w tym przepadku bez wyroku skazującego, przepadku przedsiębiorstwa oraz przepadku w związku z przestępstwem prania pieniędzy.